

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

137. An Clericus deseruiens Ecclesiae ex licentia obtenta à Vicario Episcopi
gaudeat priuilegio fori? Et an adscriptio in Ecclesia hodie non sit
necessaria de mandato Episcopi, sed sufficiat, quod ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

De Immunit. Eccles. Resol. CXXXVI. &c. 163

existenti in Ecclesia, qua ab Episcopo Confraternitati laicorum pro Oratorio esset assignata. Et alia circa hoc in textu huius Resolutionis explanantur; & tandem queritur obiter, an percussus Clericus non deferentem habitum, & tonsuram incurrat in excommunicationem Canonis. Si quis, &c. Exp. 1. 11. 2. Ref. 35. alias 34.

S. 1. Affirmatiue respondet Mar. Antonin. lib. 3. Resol. 48. n. 14. Sed negatiuam sententiam docet Bonacina de legib. disp. 10. q. 2. punct. 1. §. 4. n. 10. & 15. Ambrosius de immunit. Eccles. cap. 17. num. 13. Menoch. tom. 10. conf. 912. n. 27. & alij. Et ratio est: quia, ut supra diximus, Concilium loquitur copulatiue, videlicet, Clericus deferat habitum, & tonsuram, & alicui Ecclesie deseruiat.

2. Notandum est tamen, quod dicta licentia Episcopi deseruendi in certa Ecclesia, sufficit, ut obtineatur ore tenus; nec sufficit, ut bis, vel ter talis Clericus deseruiat: quia verba Concilij requirunt actum perseverantium. Verum tamen est, quod verba Concilij non sunt intelligenda ita literaliter, & rigide, id est, pro omni tempore; sed pro maiori parte ipsius, Et ita declarasse Sacram Cardinalium Congregationem testatur Riccius p. 4. decis. 154. n. 5. & Capiblanco in tract. de offic. Bar. pragmat. p. 3. n. 30. cum Gratiano in discept. tom. 3. c. 440. n. 6. Vnde si aliquo impedimento fuerit dictum seruitium interpellatum gaudebit vtiue Clericus priuilegio fori: & sufficit, si ante mentem, quo perpetratum fuit delictum, inueniatur dictum seruitium praestitisse, licet Concilium loquatur de praesentibus: Inferuit. & ibi: Versetur. nam dicta verba intelligenda sunt moraliter. Et tandem nota, quod supradicta verba intelligenda sunt de seruitio spirituali, & non sufficit seruitium in temporalibus, & alij addunt, non sufficere seruitium, si praebatur alteri Ecclesie, quam illi, in qua mandauit Episcopus.

3. Sed contrariam sententiam tenendam esse puto, quam docet Capiblanco ubi sup. num. 33. & Riccius part. 4. deci. 111. num. 5. vbi ita declarasse Sacram Cardinalium Congregationem testatur. Et ita consuluisset nostrum doctissimum Aponte, notauit Prosper de Augustino in addit. ad summam Quaranta, verb. habitum Clericorum, quod asserit, etiam procedere, si dictus Clericus deseruierit Capellae existenti in Ecclesia, qua ab Episcopo Confraternitati laicorum, pro Oratorio esset assignata. Et ita declarasse Sacram Cardinalium Congregationem obseruat Riccius p. 4. decis. 154. num. 2.

4. Sed haec dicta sufficiant circa exemptionem Clericorum in minoribus a iurisdictione laicali, & intelligentiam verborum Concilij Tridentini, circa qua hoc vnum addam, hic Concilium loqui tantum de priuilegio fori, & non Canonis: & idem percussus Clericus non deferentem habitum, & tonsuram, incurrit in excommunicationem Canonis, si quis. Et ita declarasse Sacram Cardinalium Congregationem, testatur Gonzales in regul. Cancell. Gloss. 5. §. 5. n. 7. & docet Bellertus in disquis. cleric. p. 1. tit. 3. §. 8. n. 59. Vnde caute legendi sunt Azucud. de exeg. mand. p. 1. c. 22. n. 12. & Menoch. lib. 6. de praesumpt. 76. n. 12. asserentes, non incurrit in excommunicationem illum, qui percussit Clericum repertum in habitu laicali. Sed ad alias circa immunitatem Ecclesiasticam quaestiones deueniamus.

RESOL. CXXXVI.

An Clericus in Minoribus amittat priuilegium fori: ff

non deseruiat Ecclesia ad certum ministerium, ex Episcopi mandato: Et an sufficiat, quod Clericus inferuiat in diuinis etiam alteri Ecclesie, quam illi, cui fuit per Episcopum adscriptus: Et quid, si deseruiat alicui Ecclesie etiam si hoc non faciat de mandato Episcopi: Ex p. 4. 11. 1. Ref. 2.

S. 1. Affirmatiue respondet Pereira de manu Reg. part. 2. cap. 26. num. 7. vbi sic ait. An autem affixatio, vel deputatio facta in ipsiusmet chartis Ordinum, dum dicit, cumque suae parochiae affiximus, sufficiat? dubitatum est in Senatu, & non sine fundamento, videtur enim quod in casu requiratur specialis Episcopi affixatio ad certum ministerium in Ecclesia obeundam, non vero generalis, sicque iudicauimus visa forma sacri Concilij. Sic ille.

2. Sed negatiua sententia vera est, ut praxis demonstrat, & ideo DD. quos ego citauit in part. 1. 11. 2. resol. 34. asserunt absolute, Clericos minores gaudere priuilegio fori, si deseruiant alicui Ecclesie de mandato Episcopi, nec vllam faciunt mentionem de affixatione speciali ad certum ministerium: quod manifestius apparet ex illa doctrina, quod Clericus si deseruiat alicui Ecclesie, etiam si hoc non faciat de mandato Episcopi, gaudet priuilegio fori, & ita tenet & obseruat determinasse Sacram Cardinalium Congregationem die 29. Junij 1628. Sellius in select. can. cap. 18. num. 22. Idem etiam testatur Francisc. Capiblanco: de offic. Baron pragmat. 8. part. 3. num. 32. Riccius part. 4. deci. 111. n. 5. Marius Antonin. var. resol. lib. 3. resol. 48. Riccius de iure personarum, &c. lib. 7. cap. 6. num. 15. Quaranta in sum. Bull. ver. habitus clericalis, & Nouarius in iure Pontificio tit. de foro compet. concl. 6. alias 92. n. 5. vbi sic ait. Sufficit quod Clericus inferuiat diuinis etiam alteri Ecclesie, quam illi cui fuit per Episcopum adscriptus, ut declarauit sacra Cardinalium Congregatio, & decisum refert Riccius in curia Archiep. Neapol. inferens ex hoc hodie adscriptionem in Ecclesia de mandato Episcopi non esse necessariam, sed sufficere quod realiter fiat seruitium, in diuinis, & merito quidem, cum ad id Concilium habuerit mentem, & ita obtinuit in magna curia Vicariae in fauorem Clerici Dominici Port, qui fuit remissus ad curiam Archiepiscopalem, probato seruitio in diuinis, licet non fuisset assignatum a suo Episcopo; haec Nouarius, quae a fortiori militat aduersus sententiam Pereira: Vnde non est audiendus Barbosa de potestate Episc. part. 2. alleg. 12. n. 14. Bonac. in Bull. Can. disp. 1. quest. 16. sect. 1. punct. 6. n. 34. & Carol. de Grassis effect. 1. n. 1170. asserentes Clericum inferuientem alteri Ecclesie, quam illi, cui Episcopus inferuere praecipit, non gaudere priuilegio fori: nam contrarium, ut dixi, declarauit sacra Cardinalium Congregatio, quam, me etiam citato, adducit nouissimè Anton. de Marinis quotidian. resolut. c. 58. n. 12. & Paulus Squillante de priuileg. cap. 7. dub. 1. n. 13. & ideo contra Pereira non est ab hac sententia recedendum, quam denique mutans opinionem, etiam me citato, tenet Barbosa de iure Pontificio lib. 1. cap. 39. §. 2. n. 35.

RESOL. CXXXVII.

An Clericus deseruiens Ecclesie ex licentia obtenta a vicario Episcopi, gaudeat priuilegio fori? Et an adscriptio in Ecclesia hodie non sit necessaria de mandato Episcopi, sed sufficiat, quod realiter fiat, seruitium in diuinis? Ex quo inferuit Clericum in Minoribus constitutum & habitum, & tonsuram deferentem, & Ecclesie deseruientem

Quae hic est Res. antecess. sed lege etiam alia eius primae anno.

Supr. hoc in Res. seq. §. vlt in fine.

Supra hoc inferius in hac ipsamet Res. a verb. Vide. & in alia Resol. eius nor. Et pro adscriptione contenta in hoc textu in Res. seq. in principio §. vlt.

Sup. hoc supra, ante medium huius §. vers. Sufficit. & in Resol. praeterita §. 2. in fin. & seq.

Sup. hoc in Res. seq. §. vlt in fine.

Sup. hoc in Res. seq. §. vlt in fine.

Sup. hoc in Res. seq. §. vlt in fine.

seruientem non tamen de mandato Episcopi gaudere privilegio fori. Ex p.9.tract.6.& Misc.1.Ref.6.

§.1. **N**Oua, curiosa, & practicable quaestio, & ad illam negatiue respondet Regens D. Franciscus de Vico in *legib. & Pragmaticis Regni Sardiniae, tom.1. tit.7. cap.13. num.8.* vbi sic ait: [Quaro, an licentia, de qua, in d. cap. Nullus. Concil. Trid. sess.23. ab alio, quam Episcopo dari possit Clericis ad effectum studiendi, vel inseruendi alicui Ecclesiae: & dic, quod non, ex infra notandis. Primò, quia ex eodem Concil. apparet, fuisse hanc cognitionem Episcopo delegatam, & consequenter, non potest in ea se intromittere illius Vicarius, ex notatis à Federico de Sen. in *cons.130. in fin. vers. Potest dici.*

2. Secundo, quia, quoties alicui aliquid committitur, debet per nominatum in commissione, & non per alium exequi. Ita Bald. in *cons.123. in fin. lib.5. & cum concessio huiusmodi licentiae sit Episcopo commissa, non debet ab alio exequi ex doctrina Bald. vbi supra: quod multò fortius procedit in casu praesenti, in quo videtur electa industria Episcopi, & non sui Vicarij, nec alterius ministri. Felinus in *cap. fin. §. Est autem, num.4.* tum maxime, quia summus in executione facti, Berous in *cap. Quoniam. Abbas in fin. de offic. delegat. in quo datur forma, quod licentia sit Episcopi, quae nullatenus omitti potest, per notata à Mascard. vers. Electa persona industria, concl. §.94. num.1.5. & 6. vt communiter. DD.**

3. Tandem, quia in dispositione d. cap. Nullus, fuit praecipue habita ratio dignitatis Episcopalis, & vbiunque fundatur actus in nomine appellatiuo, in fauorem illius tantum factus intelligitur, l. Turpia. §. fin. & l. Seruus. §. fin. ff. de legat. 1. l. Annua, §. Actia, ff. de annuis legat. Signorol. *cons.90. col.6. post medium.* Crauet. vbi plures in *cons.507. num.10.* Vide Menoch. de *arbitrar. lib.4. concl.121.* J Hucusque Regens de Vico, cuius sententiam ante ipsum docuerat Petrus de Vries in *otio astino. part.2. num.363.* vbi ita asserit: & ad suprapositam resolutionem redeundo, illam ex superioribus ampliabis. Primò, vt, scilicet procedat, etiam si adscriptio ad Ecclesiam facta fuerit per Vicarium Episcopi: quoniam, nec adhuc eo casu censetur adimpletum dictum requisitum. Et ratio est: quia, cum textus in *supra* resolutum est, non dicitur adimpleta per aequipollens, id est, per mandatum, seu adscriptionem Vicarij, cum sit certum in iure, quod forma legis non potest per aequipollens adimpleri. Gloss. *verb. Tertio. in Clement.1. de vit. & honest. Cleric. Tiraquell. de retract. lignag. §.1. gloss.2.1. num.11.* Boër. *decis.1. num.44.* cum alijs adductis per Medic. vt refertur *tom.1. reg. iur. lib.1. verb. Aequipollens non sufficit.* Ludouicus Molina de *Hispan. primogen. lib.2. c.6. n.37.* Ioan. Gutierrez. in *repet. l. Nemo potest. num.114. ff. de leg.1. Guillelm. Benedict. d. verb. in eodem. testament. num.7.* Ouid. de Amic. de *iure emphyt. quaest.1. num.2.* Gaball. *Millelog. 375. part. Escobar. de ratiocin. c.33. num.12.* & sic adscriptio ad Ecclesiam, in supradicta specie, necessarium est faciendam per ipsum Episcopum. Ita Vries.

4. Sed ego affirmatiuam sententiam teneo: nam appellatione Episcopi venit Vicarius: & patet ex Concil. Trident. *sess.24. cap.6. de reform.* vbi, cum voluit Vicarium excludere, expressit dicens: *Et tantum non eorum Vicarij, sit permissum.* Item, in eodem Trident. *sess.25. cap.3. de reform.* dicitur, solos Episcopos posse concedere litteras excommunicationis, pro rebus ablati: & tamen id posse Vicarios generales, ac nomine Episcoporum comprehendendi certum est. Et hanc opinionem tenent Suar. *tom.5. in 3. part. disp.7.*

sect.3. num.10. Sanchez lib.3. de matrim. disputat.29. num.16. Henriquez lib.1.1. cap.5. num.5. Garzias de benef. part.5. cap.8. num.52. Stephan. Grat. discept. forens. tom.1. & alij.

5. Confirmantur supradicta à fortiori, ex doctrina Riccij *part.4. decis.111. num.5.* & aliorum assentientium, adscriptionem in Ecclesia hodie non esse necessariam de mandato Episcopi: sed sufficere, quod realiter fiat seruitium in diuinis. Et ideo, teste Barbosa in *Consilium Tridentinum, sess.23. cap.6. num.32.* Sacra Congregatio declarauit in *ona Valentina, 29. Inij 1628.* Clericum in minoribus constitutum Ecclesiae deseruientem non tamen ex mandato Episcopi habitum, & tonsuram deseruientem, gaudere privilegio fori. Quod etiam, me citato, docet Garzias in *tract.1. difficult.3. punct.1. num.10.*

Sup. hac ad-
scriptione in
Ref. praeteri-
ta §. vt. post
medium.

Sup. hoc ibi.
dem, in di-
cto §. paulo
post init.

RESOL. CXXXVIII.

An Clerici Minores, vt gaudeant privilegio fori debeant in Dominicis diebus cum superpelliceo Diuinis interesse? Ex p.4. tr.1. Ref.88.

§.1. **H**Aec quaestio à nobis posita est per quãdam pragmaticam huius Regni, quam citat & sequitur Maurus Burgius de *modo procedendi ex abrupto. cent.1. quaest.65. num.29.* in qua statuitur, vt Clerici volentes gaudere privilegio clericali, debeant per Regnum perseueranter incedere cum clericali habitu & tonsura, atque diuinis officiis quibuslibet diebus Dominicis, & festiuis, horis congruis, cum superpelliceo personaliter interesse.

2. Sed quod Clericus, vt gaudeat privilegio fori debeat seruire singulis diebus Dominicis, & festiuis, cum superpelliceo diuinis Officiis, falsum est. Nam Concil. Tridentinum *sess.23. cap.6.* statuens vt Clerici debeant deseruire alicui Ecclesiae, non est intelligendum ita liberaliter & rigide, id est, pro omni tempore, sed pro maiori parte ipsius, vt ex sacra Cardinalium Congregatione ego adnotati in *1. part. tract.2. resolut.34.* & docet Riccius *part.4. decis.154. num.5.* Gratianus in *discept. forens. tom.3. cap.440. num.6.* Mastrillum *tom.1. decis.113. num.13.* & alij. Nec obstat pragmatica huius Regni: nam aduersus illam insurgit nouissime Sebastianus Guazzinus de *defensionibus reorum, tom.2. defens.20. cap.9. num.35.* Vide etiam Alexandrum *Trentacinqum consil.12. num.75. volum.2.* Tritum est enim Clericos non posse ligari pragmatica iudicis laici; & licet Anton. de Ballis in *tract. variar. lib.5. pragmat.1. tit.10. num.5.* asserat, quod ista pragmatica tanquam coadiuuatiua dispositionis iuris communis, licet sit facta à laico, sustineri potest; tamen quicquid sit de hac doctrina, assero dictam pragmaticam imponere onus Clericis, quod ius commune illis non imponit, vt probatum est: ergo non potest ligare Clericos, & ideo ex defectu iurisdictionis nullam esse dicendum est.

Quae hic est
supra Resol.
135. §.2.
paulo post
initium, &
in Ref. 121.
§.vi.

RESOL. CXXXIX.

An Clerici in Minoribus, obseruantes requisita Concilij Tridentini, gaudeant omnibus privilegijs, quibus gaudent Clerici in sacris constituti? Et doceatur omnes consuetudines trahendi Clericos coram iudice laico etiam in civilibus esse reprobatas in Concil. Trident. & alijs iuribus. Ex p.4. tr.1. Ref.20.

§.1. **N**Egatiue respondet Pereira de *manu Regia, part.2. cap.33. num.2.* vbi sic ait. Clerici in minoribus

Supr. hoc in
tom.7. tit.2.
ex Rel. vnica
§.1.